

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 173/07

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť A. B., D. V., zastúpeného advokátom Mgr. R. Š., Advokátska kancelária, B. B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 86/94 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2007 doručená sťažnosť A. B., D. V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. Š., Advokátska kancelária, B. B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 86/94.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že so svojím bývalým zamestnávateľom V., a. s., D. V. (ďalej len „odporca“), viedol na okresnom súde súdny spor, v rámci ktorého si uplatňoval pracovnoprávne a s tým súvisiace nároky. Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 12 C 86/94. Podľa vyjadrenia sťažovateľa okresný súd rozsudkom zo 14. septembra 1995 rozhodol tak, že mu priznal časť náhrady mzdy s príslušným úrokom z omeškania a vo zvyšnej časti jeho návrh zamietol. Sťažovateľ uviedol, že toto rozhodnutie čo do istiny nadobudlo právoplatnosť 31. októbra 1995 a vykonateľným sa stalo 4. novembra 1995. Aj napriek tejto skutočnosti Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 11 Co 6086/95-84 zo 6. februára 1996 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uviedol, že následne vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 86/94-210 z 30. septembra 1999, ako aj uznesením č. k. 12 C 86/94-239 z 19. mája 2000 o predbežnom opatrení, ale Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 17 Co 603/99, 17 Co 275/01-266 z 25. septembra 2001 prvostupňový rozsudok, ako aj uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súde na ďalšie konanie. Následne okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 86/94-278 z 20. júna 2002 rozhodol tak, že návrh sťažovateľa vo veci samej spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia zamietol a konanie o náhradu mzdy za príslušné časové obdobie zastavil. V rámci odvolacieho konania Krajský súd v Trenčíne rozhodnutím z 18. marca 2003 rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa zastavenia konania o nároku na náhradu mzdy za príslušné časové obdobie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V zamietajúcej časti vo veci samej, ako aj v časti nariadenia predbežného opatrenia bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdené. Sťažovateľ uviedol, že proti tomu podal dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím sp. zn. 1 Cdo 54/03 z 23. septembra 2003 zamietol.

Sťažovateľ ďalej argumentoval tým, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 72/1996 z 30. januára 2004 jeho návrh o náhradu mzdy zamietol a následne uznesením č. k. 12 C 86/94-382 opravil spisovú značku uvedenú na rozsudku. Podľa vyjadrenia sťažovateľa aj tento rozsudok okresného súdu bol v rámci odvolacieho konania uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 127/04-443 z 28. septembra 2004 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ uviedol, že napokon okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 86/94-564 z 28. júna 2006 rozhodol tak, že odporcu zaviazal zaplatiť mu sumu 24 249,30 Sk s úrokom z omeškania, pričom v prevyšujúcej časti jeho návrh zamietol. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 17 Co 303/2006-596 z 27. marca 2007 napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľ uviedol, že toto rozhodnutie mu bolo doručené 19. apríla 2007.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 233/03, v ktorom ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 86/94 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd aj napriek tejto skutočnosti naďalej postupoval vo veci s prietahmi, ktoré podľa jeho vyjadrenia spolu s nezákonným postupom spôsobili to, že konanie bolo právoplatne skončené až uplynutím ďalších 3 rokov od vydania nálezu. V tejto súvislosti sťažovateľ dodal: *„Uvedený postup súdu, v ktorom sa vyskytlo množstvo pochybení, v dôsledku ktorých sťažovateľ prišiel na niekoľko rokov o svoje zárobkové možnosti, je podľa nás porušením jeho práva na súdnu ochranu ako aj práva na rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov. Trinásť rokov sťažovateľovej právnej neistoty s prihliadnutím na opísaný skutkový stav nemožno podľa nášho názoru považovať za naplnenie jeho ústavného práva na právnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.“*

Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo A. B. na súdnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 46 a čl. 48. Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 38. Listiny

základných práv a slobôd publikovanej pod č. UZ 23/91 Zb. a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Prievidzi v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 86/94 porušené bolo.

2. A. B. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1. 000. 000,- Sk, ktoré mu je Okresný súd Prievidza povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

3. Okresný súd Prievidza je povinný nahradiť A. B. do jedného mesiaca od doručenia nálezu trovy konania.“

Okrem uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť bližšie nešpecifikovaného rozhodnutia. Zároveň žiadal o anonymizáciu svojich údajov pri publikovaní rozhodnutí ústavného súdu v danej veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v petite sťažnosti presne nešpecifikoval namietané práva, keď ich prevažne označil len príslušným článkom bez toho, aby uviedol konkrétny odsek zákonného ustanovenia. Napriek tomuto nedostatku sťažovateľ v petite sťažnosti, ako aj v jej odôvodnení práva výslovne označil zákonným pomenovaním. Je teda nepochybné, že v uvedenom postupe okresného súdu sťažovateľ videl porušenie nasledujúcich práv:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Z rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 86/94-564 z 28. júna 2006 je zrejmé, že toto rozhodnutie v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 303/2006-596 z 27. marca 2007 nadobudlo právoplatnosť 19. apríla 2007, a teda v daný deň sa namietané konanie právoplatne skončilo.

V nadväznosti na to ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, t. j. 4. júna 2007, už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal pred právoplatným skončením príslušného súdneho konania, a k porušovaniu označeného základného práva už nedochádzalo.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím vo veci.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jedným zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04, III. ÚS 172/05).

Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny (či práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je účelné

a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými priet'ahmi. V prípade, že s'ťažovateľovi už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (napr. I. ÚS 235/03, III. ÚS 172/05).

Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľ v s'ťažnosti namietal aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 86/94, ktoré videl v nezákonnom postupe okresného súdu, ako aj v tom, že 13-ročné konanie nemožno považovať za konanie, v rámci ktorého by došlo k naplneniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy normujúcich rámc, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (obdobne I. ÚS 22/03).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Spôsobenie zbytočných priet'ahov v konaní súdom môže založiť porušenie práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, čl. 38 ods. 2 prvej vety listiny, či podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru, ale neznamená spravidla odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne napr. II. ÚS 8/01, III. ÚS 49/04).

K porušeniu tohto základného práva zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní by však mohlo dôjsť v prípade, ak by postup všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných priet'ahov viedol v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha.

Sťažovateľ sa na okresnom súde domáhal ochrany svojho práva voči odporcovi, a to v podobe žaloby o náhradu mzdy. V namietanom konaní, ktoré sa právoplatne skončilo 19. apríla 2007, okresný súd zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi sumu 24 249,30 Sk s 3 % úrokom ročne od 3. augusta 1994 do 30. apríla 1995 a 22 % úrokom ročne od 1. mája 1995 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti okresný súd návrh sťažovateľa zamietol. Krajský súd v Trenčíne v rámci odvolacieho konania rozhodnutie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti potvrdil. Z uvedeného je teda zrejmé, že okresný súd právoplatne rozhodol o návrhu sťažovateľa, neodmietol sa ním zaoberať, pričom na základe právoplatného rozhodnutia vo veci vzniká sťažovateľovi právo zákonným spôsobom domáhať sa uspokojenia svojho nároku voči odporcovi. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že v súčasnej dobe nie sú ústavnému súdu známe skutočnosti, ktoré by bránili sťažovateľovi účinne a efektívne domáhať sa svojho nároku a ktoré by v príčinnej súvislosti s postupom okresného súdu mohli založiť predpoklad porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Zistený skutkový stav bol preto základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími sťažovateľom nastolenými požiadavkami.